

4. Семин О.А. Искусство торговать или секреты мерчандайзинга. / О.А. Семин, В.А. Сайдашева, В.В. Панюкова.
5. Косоруков О.А. Количественные методы анализа в маркетинге./ О.А. Косоруков и др. – СПб.: Питер, 2005.
6. Котлер Ф. Основы маркетинга. Пер. с англ. / Ф. Котлер. – М.: «Ростингер», 1996. – 704 с.
7. Бебик В.М. Політичний маркетинг і менеджмент / В.М. Бебик.- К.: МАУП, 1996. – 144 с.
8. Смит П.Р. Маркетинговые коммуникации: комплексный подход: Пер. с англ. / П.Р. Смит. – К.: Знання-Прес, 2003. – 796 с.
9. Снегирева В.В. Книга мерчандайзера. / В.В. Снегирева. – СПб.: Питер, 2006 – 384 с.: ил.
10. Таборова Л.Г. Умный мерчандайзинг: практическое пособие / А.Г. Таборова. — М.: «Дашков и К», 2009. — 160 с.
11. Ключкова М.С. Мерчандайзинг: учебно-практическое пособие / М.С. Ключкова, Е.Ю. Логинова, А.С. Якорева. – М.: Дашков и Ко, 2009 – 268 с.
12. Федько В.П. Мерчандайзинг и сэмплинг./ В.П. Федько, В.А. Бондаренко. - М.: Изд. Март, 2006.
13. Царев А.В. Пехота маркетинговых войск. /А.В. Царев. – СПб.: Питер, 2006. – 352 с.: ил.
14. Дейян А. Стимулирование сбыта: Пер. с франц. под ред. С.Г. Божук / А. Дейян, А. Троадек, Л. Троадек. – СПб.: Издательский дом «Нева»; М.: «ОЛМА-ПРЕСС Инвест», 2003. – 128 с.
15. О'Шонесси Д. Конкурентный маркетинг: стратегический подход: Пер. с англ. под ред. Д.О. Ямпольской./ Д. О'Шонесси. – СПб.: Питер, 2001.
16. Багиев Г.Л. Маркетинг: Учебник для вузов. / Г.Л. Багиев, В.М. Тарасевич, Х. Анн. – СПб.: Питер, 2005.

УДК 681.518+332.143

ЗАВІЗСНА Н.С., канд. пед. наук, доцент
Міжнародний гуманітарний університет, м. Одеса

АНАЛІЗ СТАНУ ІНФОРМАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ В РЕГІОНАХ УКРАЇНИ

Розглянуто стан інформаційного розвитку в регіонах України. Зроблено аналіз наявності ЕОМ та якісного стану персональних комп'ютерів, які перебували на балансі підприємств і організацій України на початку 2009 р. Прослідковано динаміку кількості підприємств, що мали на балансі обчислювальну техніку та парк ЕОМ на початок року.

Ключові слова: інформаційний розвиток, обчислювальна техніка, регіони України, комп'ютерний парк.

The state of the information development in the regions of Ukraine is studied. The analysis of computer availability and quality of computers that were on balance of enterprises and organizations of Ukraine in early 2009 is done. The dynamics of companies that have on balance of computing machinery and computer park at the beginning of the year is examined.

Keywords: information development, computing machinery, regions of Ukraine, computer park.

Вступ. Нарощування масштабів процесів глобалізації інформаційних і телекомунікаційних мереж створило певні проблеми не тільки на державному рівні, але і відповідну напругу в регіонах країни. Такі проблеми є особливо актуальними у зв'язку з сучасними тенденціями трансформації світової економіки у напрямі посилення інформаційної складової, тобто переходом від індустріальної стадії розвитку до постіндустріальної. Україна нині знаходиться на етапі переходу від однієї суспільно-політичної формації до принципово іншої, в якій інформатизація є невід'ємним елементом.

Черговий етап технологічної революції в інформаційній сфері зумовлює серйозні зміни в суспільстві загалом. Змінюється спосіб життя мільйонів людей. Процеси глобалізації торкаються дедалі нових сфер діяльності. Інформація стає не тільки найважливішою сферою міжнародної співпраці, а й об'єктом суперництва. Проблеми у сфері інформаційних відносин, формування інформаційних ресурсів і користування ними загострюються внаслідок політичного й економічного протиборства держав.

В галузі інформаційних технологій, інформації та їх використання, дослідженням їх впливу на

соціально-економічний розвиток регіонів займалися провідні вчені України: В.М. Вовк, В.М. Геєць, М. Гузь, В.Я. Заруба, В.І. Єлейко, Т.С. Клебанов, М.О. Кизим, Б.Є. Кваснюк, Ю.Г. Лисенко, М.І. Скрипниченко, О.І. Черняк, В.Л. Петренко, В.О. Перепилиця, В.М. Порохня, В.О. Точилін, Л.І. Федулова та інші.

Проблеми інформаційного розвитку нашої держави та її регіонів набувають унікальної значимості в контексті розширення інформаційного простору, що обумовлює необхідність детального аналізу стану інформаційної інфраструктури в регіонах України.

Постановка завдання. Метою даної статті є дослідження та аналіз стану інформаційного розвитку в регіонах України.

Результати. Дослідження структури комп'ютерного парку, проведене на основі статистичних даних Держкомстату, показує, що сьогодні в усіх сферах суспільства України продовжується тенденція поступового переходу до використання сучасної комп'ютерної техніки [1, с. 2].

За статистичною інформацією Держкомстату, кількість електронних обчислювальних машин (далі – ЕОМ), що використовувались підприємствами, організаціями та установами України у 2009 році, зросла на 16,3 % порівняно з даними минулого року і становила понад 2,93 млн.

одиниць із залишковою вартістю загалом майже 5,2 млрд. грн. На фоні минулорічного (2008 р.) показника зростання (18,9 %) відбулось зниження темпів комп'ютеризації підприємств України [2, с. 29].

Зазначене, в першу чергу, пов'язано із переходом до всебічного використання більш сучасного програмного забезпечення, зокрема Windows XP, пакетів програм з проектування технологічних комплексів, різноманітних АРМів, що, в свою чергу, вимагає використання більш потужних ЕОМ. Збільшення парку обчислювальної техніки відбулося виключно за рахунок персональних комп'ютерів. Частка великих та середніх стаціонарних ЕОМ у структурі наявного комп'ютерного парку є незначною (0,02%) і продовжує знижуватися [2, с. 32].

Варто зазначити, що у 2009 році найбільша частка ПК припадала вже не на процесори початкового рівня, як це спостерігалось до 2006 року, а на сучасні процесори (табл. 1). При цьому майже на 5 % (з 4,94 % до 9,65 %) збільшилась частка комп'ютерної техніки із надпотужними процесорами. Це дає підстави стверджувати, що в різних сферах господарської діяльності суспільства України має місце тенденція поступового переходу до використання сучасної комп'ютерної техніки.

Таблиця 1

Наявність ЕОМ на 01.01.09*

Типи ЕОМ (процесорів)	Наявність ЕОМ на 1 січня 2009 року, од.	Залишкова вартість станом на 1 січня 2009 року, тис. грн.
Процесори початкового рівня	985035	766020,65
Сучасні процесори	1664928	3014581,87
Надпотужні процесори	282901	1331489,5

*Складено за даними Державного комітету статистики України

Аналіз якісного стану персональних комп'ютерів, які перебували на балансі підприємств і організацій України на початку 2009 р., свідчить, що з урахуванням нових критеріїв поділу більш ніж половину ПОМ (1665,1тис.од, або 56,8 %) склали

машини сучасного рівня. У цьому класі значну питому вагу (81,3 %) склали комп'ютери з типами процесорів, що були розроблені фірмою-виробником INTEL, на процесори фірми AMD припадало 13,5 %, на інші процесори – 5,2% (табл. 2).

Таблиця 2

Наявність та залишкова вартість обчислювальної техніки в Україні станом на 1 січня 2009 року*

Типи ЕОМ (процесорів)	Наявність ЕОМ, одиниць	Залишкова вартість, тис. грн.
ЕОМ – усього	2933654	5193849,47
Великі ЕОМ (мейнфрейми)	99	80172,50
Середні ЕОМ типу "СМ"	479	1349,84
Персональні обчислювальні машини – всього	2933076	5112327,13
Процесори початкового рівня – всього	985091	766051,82
Pentium75-233; Pentium-II; Pentium-III; Celeron 1700 і нижче класом	697069	571606,55
AMD K6; K6-2; K6-3; Duron	85667	59122,60

Продовження таблиці 2

PowerPC (процесори G2, G1 і нижче класом)	40737	29303,95
VIA (всі типи); RISE (mP6/P6 II); CENTAUR (Winchip)	11270	14147,30
8080 і нижче класом; PC/XT, PC/AT, 586; CYRIX	104210	54615,42
Інші процесори початкового рівня	46138	37256,00
Сучасні процесори – всього	1665068	3014724,70
Pentium-IV; Pentium-M/4M; PentiumPro; Xeon MP/1M; PII-/PIII-/PVI-Xeon; Celeron (вище класом за Celeron 1700)	1353207	2475637,28
AMD K7; Athlon MP/XP; Athlon 64; Opteron; Sempron (усі процесори випуску до кінця 2004 року)	224876	341955,90
PowerPC (процесори G3 та G4)	52934	102699,93
Інші сучасні процесори	34051	94431,59
Надпотужні процесори – всього	282917	1331550,61
Intel Core (Yonah), Dual-Core Xeon LV (Sossaman); Pentium 4EE / 4E / 4F; IA-64(Itanium, Itanium 2); EM64T NetBurst : [Pentium 4F (D0 і вище за класом), Pentium-D, Pentium Extreme Edition]; EM64T Intel Core: [Xeon-Woodcrest, Intel Core 2 Duo]	228594	1067391,77
AMD K8; Turion-64; AMD-FX (з початку 2005р.); AMD-FX2	40214	98836,48
PowerPC (процесори G5); AIM; Motorola MC680x0; VAX; KILOCORE; CELL; ARM; AVR; Sun Ultra SPARC; MIPS; Alpha DEC; PA-RISC (Hewlett-Packard)	7918	127804,58
Інші надпотужні процесори	6191	37517,78

*Складено за даними Державного комітету статистики України

Питома вага наявних високопродуктивних персональних комп'ютерів з надпотужними процесорами в загальній кількості ПОМ на початок 2009 р. збільшилась порівняно з відповідним періодом минулого року і становила 9,6 % (282,9 тис.), з яких переважну більшість склали ПОМ із типами процесорів останніх розробок фірми-виробника INTEL (80,8 %). На долю процесорів фірми AMD припадало 14,2 %, на інші надпотужні процесори – 5,0 %.

Наведені вище дані в першу чергу пояснюються розвитком та застосуванням більш сучасного програмного забезпечення, зокрема операційних систем Windows XP, Windows Vista, пакетів

програм, за допомогою яких можна виконувати значно більший обсяг завдань, отримувати нові можливості у роботі з даними. Це, в свою чергу, вимагає більше системних ресурсів, а отже й використання більш потужних ЕОМ.

За даними Держкомстату, протягом 2009 року відбулось розширення на 10,4 % кола суб'єктів господарської діяльності, що використовують у своїй роботі ЕОМ. Цей показник сягнув позначки 173,5 тис. підприємств (організацій). Проте це зростання є меншим, ніж 2008 року, рівень якого складав близько 16 % (табл. 3).

Таблиця 3

Кількість підприємств, що мали на балансі обчислювальну техніку та парк ЕОМ на початок року*

	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Наявність ЕОМ	1124,6	1420,2	1761,6	2121,2	2522,4	2933,7
Кількість підприємств	70,3	86,9	118,6	135,3	157,2	173,5

* Складено за даними Державного комітету статистики України

Згідно даних, приведених в таблиці 3, спостерігається постійне зростання кількості підприємств, що використовують у своїй роботі ЕОМ, а це в свою чергу призводить і до зростання

загального парку обчислювальних машин. Графічно динаміка кількості підприємств, що використовують ЕОМ, та парку обчислювальної техніки протягом 2004-2009 рр. зображена на рисунку 1.

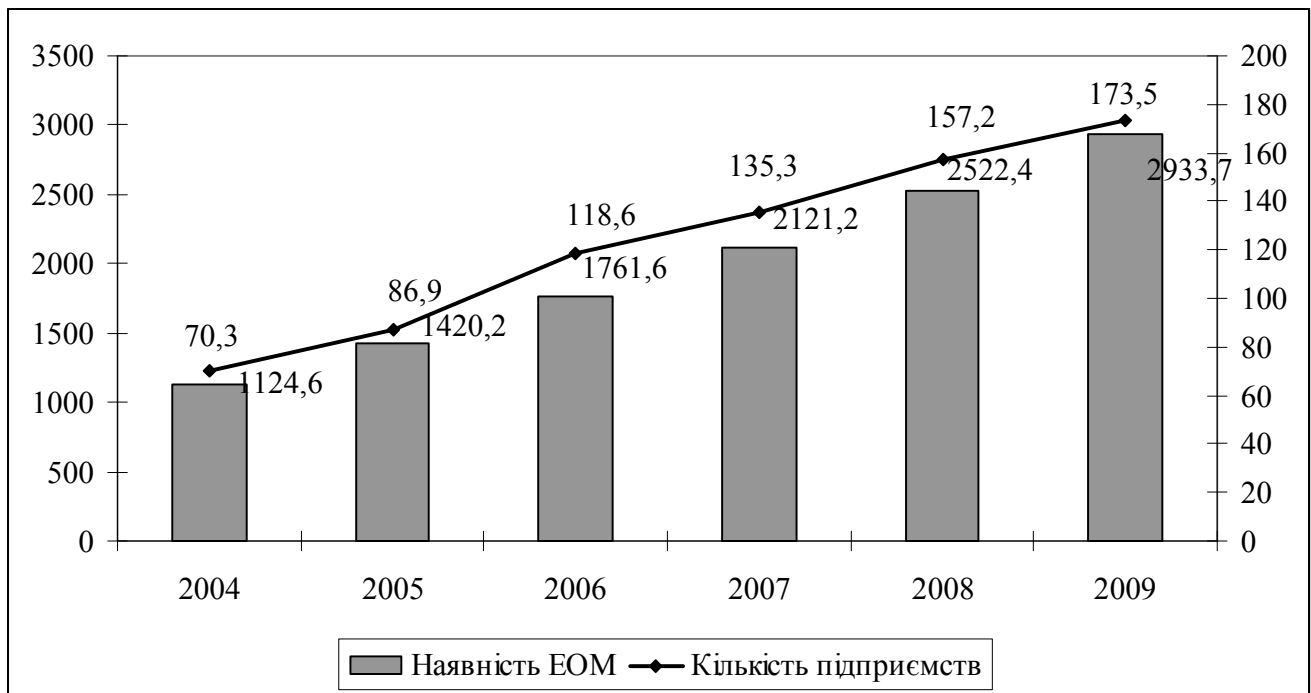

Рис. 1. Динаміка кількості підприємств, що мали на балансі обчислювальну техніку та парк ЕОМ на початок року

Аналізуючи наявність парку обчислювальної техніки та суб'єктів, які його використовують, у регіональному розрізі, варто зазначити, що найбільша кількість комп'ютеризованих суб'єктів господарської діяльності знаходиться у місті Києві (24,1% від загальної кількості), а також у Донецькій (8,1%), Харківській (7,0%) та Дніпропетровській (7,0%) областях, найменша – у місті Севастополі (0,24%), Чернівецькій (1,27%), Тернопільській (1,29%) та Кіровоградській (1,33%) областях. Проте, враховуючи те, що у регіонах-лідерах, за статистикою, зареєстровано більше господарюючих суб'єктів, картина, що спостерігається, є цілком логічною [2, с. 38].

Порівняно із 2008 роком не збільшилась кількість регіонів, які перетнули символічну позначку у 100 тис. одиниць комп'ютерної техніки. Як і раніше, окрім зазначених вище регіонів-лідерів, кількість комп'ютерів перевищує 100 тис. у Запорізькій, Одеській та Львівській областях. Впритул наблизилась до символічної позначки Автономна Республіка Крим, яка випередила Луганську область, господарюючі суб'єкти якої суттєво не збільшили свої комп'ютерні парки.

В I кв. 2009 р. на український ринок було поставлено близько 190 тис. ПК. Це на 67% менше аналогічного періоду 2008 р. і навіть на 7,5% менше, ніж в I кв. 2005 р. Такі дані приводяться у звіті IDC. Значне скорочення попиту на комп'ютери, насамперед, є наслідком економічної кризи в країні. Крім того, серйозним негативним фактором, що стримує поставки комп'ютерної техніки, є значні запаси техніки в торговельній мережі [2, с. 45].

Так, за оцінками IDC, до кінця березня 2009 року на складах українських дистриб'юторів залишалися нереалізованими більше 130 тис. ноут-

буків, більшість із яких – це моделі середнього й верхнього цінового діапазону. У результаті частка портативних систем у поставках I кв. склала всього 17% (ледве більше 32 тис. шт.).

Ситуація в сегменті настільних ПК не набагато краща. Кризові процеси найбільше відобразилися на великих локальних збирачах ПК, що орієнтовані на великі проекти і роботу із роздрібною мережею. Багато компаній так і не змогли повністю очистити свої склади від систем, зроблених ще в IV кв. 2008 р., деякі навіть зіштовхнулися з необхідністю згорання виробництва.

Результати II кварталу 2009 року на ринку ПК не стали несподіванкою для аналітиків: не дивлячись на деяке поживлення в сегменті ноутбуків, загальна картина залишилася невтішною. Згідно з даними IDC, в II кв. 2009 р. до України було поставлено дещо більше 206 тис. ПК (включаючи настільні, мобільні системи і сервери x86), що майже в три рази (на 64,2%) менше аналогічного періоду 2008 р. [2, с. 48].

В Україні поставки настільних ПК за 2009 рік впали на 62% – до 116 тис. шт., в першу чергу за рахунок відсутності великих проектів у корпоративних замовників і кредитних програм в роздрібних мережах. Як і на початку року, поставки ноутбуків в II кв. стримувалися великою кількістю старих моделей, що знаходяться на складах українських дистриб'юторів (85-90 тис. пристроїв станом на 1 липня 2009 року). В результаті до України було відвантажено близько 89 тис. портативних ПК – на 67% менше, ніж рік тому, але при цьому на 175% більше, ніж в I кв. 2009 року.

Підводячи підсумки першого півріччя 2009 року, аналітики IDC відзначають, що це був один з

найневдаліших періодів в історії українського в III кв. 2009 р. до України було поставлено більше 407 тис. ПК (включаючи настільні, мобільні системи і х86 сервери). Це на 47,7% менше, ніж минулого року, але майже удвічі більше результатів II кв. 2009 р. [3, с. 14].

Поставки ноутбуків в порівнянні з II кв. зросли на 124% – майже до 199 тис. пристроїв. Правда, це на 43,5% менше, ніж рік тому. Деякі якісні зміни торкнулися сегменту нетбуків. Їх частка, досягши рекордної відмітки в 21,5% в другому кварталі, різко пішла вниз, знизившись до рівня 16,5 %.

У сегменті серверів х86, в першу чергу, необхідно наголосити на результаті HP, частка якої вперше пододала відмітку 50%. Всього ж на український ринок було відвантажено 2185 серверів, що на 67% менше показників 2008 р.

В IV кв. 2009 р., згідно з даними IDC, до України було поставлено 556 тис. ПК (включаючи настільні, мобільні системи і х86 сервери). Це на 42% більше минулорічних показників, проте слід враховувати, що порівняння здійснюється з першим „кризовим” кварталом.

Поставки настільних ПК в 2009 році досягли 255 тис. штук, показавши в порівнянні з минулим роком зростання в 5%, проте їх частка на ринку склала тільки 45,9%.

Традиційно для періоду різдвяних продажів ринок ноутбуків показав значне зростання. Компенсуючи низький рівень поставок першої половини року, в IV кв. 2009 року до України відвантажено майже 298 тис. мобільних комп'ютерів, що склало

комп'ютерного ринку. Згідно з даними зведення IDC майже половину всього річного об'єму. Завдяки цьому, частка ноутбуків на ринку ПК вперше перетнула відмітку 50% і склала 53,6%. З іншого боку, виправдалися прогнози IDC з приводу зниження попиту на нетбуки: якщо в III кв. 2009 року їх частка в загальному об'ємі мобільних рішень складала 16,5%, то в IV кв. вона зменшилася до 9%.

У цілому за підсумками 2009 року обсяг ринку настільних ПК склав 733 тис., ноутбуків – 618 тис., а серверів х86 – 7,7 тис. шт. в сумі – 1,36 млн., тобто приблизно на 42% менше, ніж в 2008 р. [3, с.19].

Висновки. За даними щодо наявності парку обчислювальної техніки та суб'єктів, які його використовують, у регіональному розрізі виявлено, що найбільша кількість комп'ютеризованих суб'єктів господарської діяльності знаходиться у місті Києві (24,1% від загальної кількості), а також у Донецькій (8,1%), Харківській (7,0%) та Дніпропетровській (7,0%) областях, найменша – у місті Севастополі (0,24%), Чернівецькій (1,27%), Тернопільській (1,29%) та Кіровоградській (1,33%) областях. Незважаючи на складності, обумовлені впливом фінансово-економічної кризи та її проявами в Україні, у 2008-2009 роках відбувалось поглиблення процесу інформатизації та розвитку інформаційного суспільства, формування сучасної інформаційно-комунікаційної інфраструктури країни та створення передумов надання державних інформаційних та адміністративних послуг електронними засобами.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Пероганич Ю. Підсумки інформатизації за перший квартал 2008 [Електронний ресурс] / Ю. Пероганич. – Режим доступу: <http://apitu.org.ua/node/653>.
2. Державний комітет статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>
3. План роботи Державного комітету інформатизації України на 2009 рік [Електронний ресурс] / Верховна Рада України. – Режим доступу: http://dki.gov.ua/repository/35/file/Plan_2010.doc.

УДК 346.548:336.5

ЛІСУН Я.В., канд. екон. наук, доцент

Київський національний університет технологій та дизайну

ЗАХИСТ ПРАВ СПОЖИВАЧІВ У СФЕРІ ПОБУТУ ТА ПОСЛУГ НА ДЕРЖАВНОМУ ТА МІСЦЕВОМУ РІВНЯХ

Стаття присвячена аналізу показників, що характеризують стан захисту прав споживачів у сфері послуг на державному та місцевому рівнях. Розглянуто основні порушення прав споживачів, причини їх виникнення та шляхи вирішення.

Ключові слова: права споживачів, види порушень на споживчому ринку, звернення громадян, державна політика у сфері захисту прав споживачів.

The article is devoted to the analysis of indexes which characterize the state of users grants defense in the life